

การตัดสินใจศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา

Decision to graduate

พีระ พันธุ์งาม*

ณัฐวัชต์ บุญภาพ**

ธัญลักษณ์ คริ่งธิ***

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องเตรียมคนให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เพื่อเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศ (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555: 48) โดยเฉพาะการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาขั้นสูงเป็นการศึกษาต่อเนื่องจากการศึกษาระดับปริญญาตรี จุดมุ่งหมายหลักต้องการให้บัณฑิตสามารถแสวงหาความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่งในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษายังเป็นการผลิตกำลังคนระดับสูงให้กับประเทศ เป็นเสมือนแหล่งความรู้ที่จะเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อใช้เป็นปัจจัยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ บุคคลทั่วไปจึงให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยมีแนวคิดว่ามีผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีโอกาสเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ ได้ดีกว่า ดังนั้นบุคคลทั่วไปจึงพยายามที่จะศึกษาให้ถึงระดับสูงที่สุด คือ ระดับบัณฑิตศึกษา ปัจจุบันการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันของรัฐและเอกชนมีเพิ่มมากขึ้น เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่ต้องการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ สามารถเลือกเข้าศึกษาต่อได้ตามความต้องการอีกทั้งสามารถศึกษาต่อควบคู่ไปกับการทำงานได้ การเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวของสถาบันการศึกษาของไทยเพื่อรองรับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานั้น ล้วนพยายามที่จะสร้างกระบวนการ

ปรับปรุงและการพัฒนาต่างๆ เพื่อให้สถาบันของตนเองไม่ว่าจะเป็นของรัฐบาลหรือเอกชน สามารถจัดการศึกษาได้ดีและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมโลก

โดยภาพรวมของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น ต่างมีความจริงสูงสุด (metaphysics) คือ ต้องการบ่มเพาะและขัดเกลาให้ผู้เรียนได้ถึงแก่นแกนของความเป็น “คนดี มีความรู้ มีคุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นปกติสุข” แต่อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาระดับนี้มีการแข่งขันมากขึ้น จนมีลักษณะ “การศึกษาเชิงพาณิชย์” ภาพฉายในปัจจุบันจะเห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบางแห่งหรือสถาบันอุดมศึกษาเอกชนบางที่ต่างพยายามสร้างจุดขายทางการศึกษาเพื่อดึงดูด “ลูกค้า” ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ สถาบันอุดมศึกษานั้นเข้าใจกันอย่างกว้างขวางคือสถานที่ที่มีการจัดการศึกษา โดยเน้นทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง (Advanced Academic and Professional) สถาบันอุดมศึกษา” ถูกมองในภาพที่เป็นศูนย์รวมแห่งศิลปะวิทยาการหลากหลายและนานาประเภท ซึ่งต่างก็มุ่งหวังผลิตกำลังคน (Man Power) ให้เข้าสู่ตลาดแรงงานและมีความเชี่ยวชาญเพื่อเข้าสู่สาขาวิชาชีพได้เป็นอย่างดี ซึ่งโดยภาพรวมแล้วสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ถูกสถาปนาความศักดิ์สิทธิ์ให้เป็นแหล่งบ่มเพาะวิชาชีพและวิชาการที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศชาติในทุกๆ มิติโดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดและจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

*รองอธิการบดี สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

**อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

***อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

การศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาคือปริญญาโท และปริญญาเอกนั้นการตัดสินใจแทบทั้งหมดมักมาจากตัวของผู้เรียนเอง โดยมีแรงจูงใจทั้งจากภายนอกและภายในร่วมกันเป็นแรงผลักดันในการอยากเรียนต่อในระดับนี้ แรงจูงใจภายนอกได้แก่ รางวัล รายได้ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การได้รับเกียรติ การยอมรับและการยกย่องจากเพื่อนร่วมงาน ครอบครัวและสังคม ซึ่งตรงกับความต้องการขั้นที่สามและขั้นที่สี่ในทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ ส่วนแรงจูงใจภายในเกิดจากความต้องการเพิ่มพูนความรู้เพื่อความสำเร็จในชีวิตตามที่ตนเองต้องการและเป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล ซึ่งตรงกับตามความต้องการขั้นสูงสุด ในทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ จะเห็นได้ว่าความต้องการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษานั้น สามารถเกิดจากความต้องการขั้นที่สามคือความต้องการทางสังคม ความต้องการความรักและการยอมรับ ความต้องการขั้นที่สี่คือการต้องการยกย่องและความต้องการขั้นที่ห้าคือความต้องการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิตซึ่งเป็นขั้นสูงสุดในทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ โดยสามารถมีความต้องการทั้งสามขั้นเกิดขึ้นได้พร้อมๆกันโดยไม่จำเป็นต้องให้ขั้นที่ต่ำกว่าได้รับการตอบสนองก่อน ซึ่งขัดแย้งกับที่มาสโลว์ระบุไว้ว่า ความต้องการขั้นสูงกว่าจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อความต้องการขั้นต่ำกว่าได้รับการตอบสนองแล้ว สอดคล้องกับผู้ที่ต้องการเรียนต่อมักถามตัวเองเสมอว่าต้องการจะเรียนไปทำไม จากการศึกษาการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นในระดับบัณฑิตศึกษา พบว่าประกอบไปด้วย 2 ส่วน ส่วนแรกคือแรงจูงใจที่ทำให้เกิดความต้องการอยากจะเรียนต่อ ส่วนที่สองคือปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกหลักสูตรและสถาบันศึกษาการตัดสินใจของบุคคลที่ต้องการเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษามีหลากหลาย ส่วนใหญ่เกิดจากแรงจูงใจภายนอกได้แก่

1. ความต้องการเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีตำแหน่งสูงขึ้นในอนาคต

2. ความต้องการเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนที่สูงขึ้น
3. ความต้องการในอาชีพที่มั่นคง
4. ความต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม มีชื่อเสียง ผู้คนยอมรับนับถือ
5. ค่านิยมในสังคม
6. พ่อแม่ ญาติพี่น้องต้องการให้เรียน อาจารย์แนะนำ หรือมีเพื่อนชักชวน

การตัดสินใจมาจากแรงจูงใจภายนอก ส่วนใหญ่ยังเป็นความต้องการที่อยู่เพียงแค่นี้ขั้นที่สอง สามและสี่ในทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์เท่านั้น เนื่องจากเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการมั่นคงปลอดภัยซึ่งเป็นการต้องการขั้นที่สอง เช่น ความต้องการความมั่นคงในหน้าที่การงาน ความต้องการยอมรับทางสังคมซึ่งเป็นการต้องการขั้นที่สาม เช่น ต้องการให้พ่อแม่รักและภูมิใจ มีความก้าวหน้าในอาชีพการงาน เรียนเพราะเป็นค่านิยม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนและสังคม และความต้องการได้รับการยกย่องนับถือซึ่งเป็นการต้องการขั้นที่สี่ อันได้แก่ ได้รับการยกย่องนับถือว่ามีหน้าที่การงานที่ดี มีรายได้สูง มีเกียรติและชื่อเสียง เป็นต้น

จากการศึกษาผลการวิจัยบางชิ้น พบว่าการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษานั้นยังมาจากแรงจูงใจภายใน อันได้แก่ 1) ต้องการความรู้ที่ได้จากการเรียนไปประยุกต์ใช้เพื่อความสำเร็จในชีวิตตามเป้าหมาย 2) ต้องการทำให้เป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล ซึ่งแรงจูงใจภายในดังกล่าวนี้ตรงกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ในขั้นที่สี่ในด้านความต้องการนับถือตนเอง (Self-esteem) ไปจนถึงขั้นที่ห้าซึ่งเป็นขั้นสูงสุดคือความต้องการที่เกิดจากความสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ โดยไม่ได้หวังการยกย่องใดๆ แต่เป็นการรับรู้ถึงความสำเร็จด้วยตนเอง ซึ่งเมื่อคนเราเกิดแรงจูงใจที่อยากจะศึกษาต่อแล้ว จะคิดต่อไปอีกว่าแล้วจะเรียนต่อเกี่ยวกับอะไรดี และเรียนที่ไหนดี ทั้งนี้ ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจว่า

จะเรียนอะไรหรือเรียนที่ไหนนั้นก็หลายหลายเช่นกัน มีงานวิจัยมากมายที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจศึกษาต่อในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันต่างๆ ซึ่งจากการวิเคราะห์งานวิจัยเหล่านั้นสามารถสรุปได้ว่าการที่บุคคลแต่ละคนจะตัดสินใจเลือกเรียนต่อหลักสูตรใดและที่ได้มีปัจจัยดังต่อไปนี้

1. หลักสูตร (Curriculum) เป็นปัจจัยอันดับต้นๆที่มีผู้เรียนให้ความสำคัญมากที่สุดในการตัดสินใจเรียน เนื่องจากส่วนใหญ่คนเราจะคิดก่อนว่าต้องการเรียนอะไรมากกว่าที่จะคิดว่าต้องการเรียนที่ไหน การรู้ความต้องการว่าอยากเรียนอะไรจะทำให้รู้ว่าสิ่งที่ต้องการเรียนนั้นผู้เรียนจะต้องเรียนในหลักสูตรไหน เช่น คนที่อยากเรียนทางด้านบริหารธุรกิจ ก็จะต้องเลือกรับเลือกเรียนในหลักสูตรบริหารธุรกิจ (MBA) แต่ถ้าคนที่ต้องการเรียนทางด้านบริหารนั้นทางภาครัฐ ก็ควรจะเลือกเรียนในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ เป็นต้น หรือถ้าคนที่สนใจการบริหารธุรกิจที่เน้นการตลาด ก็ควรจะเลือกเรียนปริญญาโทการตลาดโดยตรงมากกว่าที่จะเลือกเรียน MBA ความต้องการว่าอยากเรียนอะไรนั้นส่วนใหญ่มาจากความถนัดและความชอบส่วนตัว ค่านิยมส่วนบุคคลรวมทั้งค่านิยมในสังคม โอกาสในการนำไปประยุกต์ใช้กับหน้าที่การงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งมาจากคำแนะนำชักชวนของบุคคลรอบข้าง เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง หัวหน้างาน ครูอาจารย์ รวมทั้งเพื่อน

2. ชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของสถาบัน (Institution Reputation and Credibility) เมื่อผู้เรียนรู้แล้วว่าต้องการเรียนในหลักสูตรอะไร สิ่งที่มีมักจะคิดต่อมาก็คือแล้วจะเรียนหลักสูตรนี้ที่สถาบันไหนดี ซึ่งผู้ที่ต้องการเรียนต่อมักหาข้อมูลว่ามีสถาบันไหนบ้างที่เปิดสอนหลักสูตรที่ตนเองต้องการเรียนบ้าง เมื่อได้รายชื่อสถาบันที่เปิดสอนหลักสูตรที่ตนเองต้องการเรียนแล้ว ผู้ที่ต้องการเรียนจะเปรียบเทียบข้อดีข้อด้อยของแต่ละสถาบัน โดยสิ่งหนึ่งที่มักถูกนำมาใช้ในการเปรียบเทียบมากที่สุดคือ

ชื่อเสียงของสถาบัน ซึ่งรวมไปถึงในแง่ของการได้รับการยอมรับเมื่อเข้าเรียนจนสำเร็จการศึกษาจากสถาบันนั้นๆ ถ้าหากไม่ได้สนใจในปัจจัยอื่น ผู้ที่ต้องการเรียนส่วนใหญ่ มักต้องการเรียนในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงดีกว่า สถาบันการศึกษานี้ที่มีชื่อเสียงรองลงมาทั้งนี้เมื่อมองในแง่ของแรงจูงใจแล้วจะพบว่าชื่อเสียงของสถาบันการศึกษามีผลต่อแรงจูงใจของผู้เรียนอย่างมาก ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจสูงจากความต้องการการยอมรับและการยกย่องจากสังคมทั้งพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อนและสังคมที่ทำงาน จะพยายามขวนขวายเพื่อที่จะเรียนในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงดีและไม่ค่อยเห็นด้วยกับความคิดที่ว่าเรียนที่ไหนก็เหมือนกัน ส่วนผู้เรียนที่มีแรงจูงใจจากความต้องการดังกล่าวต่ำจะขวนขวายน้อยลงโดยยอมเลือกเรียนในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงรองลงมา และมักมีแนวโน้มเห็นด้วยกับความคิดที่ว่าเรียนที่ไหนก็เหมือนกัน นอกจากนี้ในผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจศึกษาต่อในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันต่างๆหลายชิ้นที่ระบุว่า ผู้ที่กำลังหาที่เรียนส่วนใหญ่ต้องการที่จะเรียนต่อในสถาบันการศึกษาของรัฐมากกว่าเอกชน เนื่องจากคิดว่ามีความน่าเชื่อถือมากกว่าและมีชื่อเสียงดีกว่า รวมทั้งมีค่าเทอมและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ถูกกว่า

3. คณาจารย์ (Instructors) คณาจารย์ที่สอนในหลักสูตรที่ผู้เรียนต้องการเรียนเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยที่ผู้ที่กำลังหาที่เรียนใช้ในการตัดสินใจในการเลือกสถาบันที่จะเรียน ผู้เรียนจะดูพิจารณาดูว่าในหลักสูตรสาขาที่ตนเองต้องการเรียนนั้น คณาจารย์ของสถาบันใดที่มีชื่อเสียงผลงานวิชาการเป็นที่ยอมรับทั้งในแง่ของการสอนและผลงานวิจัยมากที่สุด นอกจากนี้ผู้เรียนยังพิจารณาถึงการเชิญอาจารย์พิเศษจากจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ มาร่วมสอนด้วย เช่น ผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับการยอมรับว่ามีประสบการณ์และมีชื่อเสียงในสาขาวิชานั้นๆ เป็นต้น

4. รูปแบบการเรียนการสอน (Teaching Format) ผู้เรียนมักคำนึงถึงรูปแบบของการเรียนการสอน

ในหลักสูตรของแต่ละสถาบันว่ารูปแบบการเรียนการสอนเป็นอย่างไร ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมักใช้เป็นปัจจัยในการตัดสินใจเลือกที่เรียน ได้แก่

- ช่วงเวลาของการเรียนการสอน เป็นการเรียนการสอนในเวลาทำการ (Full Time) หรือนอกเวลาในช่วงเย็นหรือเสาร์อาทิตย์ (Part Time) งานวิจัยหลายงานแสดงให้เห็นว่าคนที่ทำงานแล้วส่วนใหญ่ต้องการเรียนแบบนอกเวลาในช่วงเย็นหรือเสาร์อาทิตย์

- ระยะเวลาการเรียน ใช้เวลาเรียนตลอดหลักสูตรนานเท่าไร ก็ปี ผู้เรียนส่วนมากไม่ต้องการเสียเวลาในการเรียนนานมาก หากพบว่าหลักสูตรของสถาบันใดที่ค่อนข้างจบยาก จะทำให้มีผลทำให้ความต้องการเรียนในสถาบันดังกล่าวของผู้เรียนน้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะมีผลอย่างมากต่อผู้ที่มีแรงจูงใจในการเรียนต่อจากเหตุผลที่ว่าอยากได้เพียงแคंपริญญาและมีความคิดว่าเรียนที่ไหนก็เหมือนกัน

- ภาคนิพนธ์เป็นอย่างไร ต้องทำวิทยานิพนธ์ (Thesis) หรือว่าเป็นการค้นคว้าอิสระ (Independent Study) เมื่อเทียบกับในหลักสูตรเดียวกันที่มีให้เลือกระหว่างทำวิทยานิพนธ์กับการค้นคว้าอิสระ ผู้เรียนส่วนมากจะเลือกเรียนในหลักสูตรที่เป็นการค้นคว้าอิสระมากกว่า ทั้งนี้ผู้เรียนส่วนมากเชื่อว่าหลักสูตรที่มีการทำวิทยานิพนธ์นั้นยากกว่าและจบยากกว่าหลักสูตรที่เป็นการค้นคว้าอิสระ อีกทั้งการเรียนในหลักสูตรที่ให้ผู้เรียนทำค้นคว้าอิสระนั้นมักเป็นหลักสูตรนอกเวลา ดังนั้นจึงมักได้รับความนิยมมากกว่า เพราะผู้เรียนส่วนใหญ่คือกลุ่มคนที่ทำงานแล้วต้องการจบเร็วและไม่ต้องการเรียนยากมากเกินไป

- ภาษาที่ใช้ในระหว่างการเรียนการสอนเรียนเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ จากการวิเคราะห์งานวิจัยหลายงานที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อพบว่าคนไทยส่วนมากเลือกที่จะเรียนหลักสูตรที่มีการเรียนการสอนเป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะคนไทยส่วนใหญ่ยังมีทักษะทางภาษาอังกฤษไม่ดีพอ

ไม่ค่อยกล้าพูดภาษาอังกฤษ เพราะกลัวว่าจะพูดผิดหลักภาษาและไม่รู้คำศัพท์ ซึ่งทำให้ไม่กล้าและกลัวอายคนอื่น การเรียนการสอนของหลักสูตรส่วนมากจึงเป็นการเรียนการสอนด้วยภาษาไทย นอกจากนี้ผลงานวิจัยบางชิ้นยังระบุว่าในหลักสูตรที่มีการเรียนการสอนด้วยภาษาไทยแต่ต้องให้เรียนเขียนวิทยานิพนธ์เป็นภาษาอังกฤษจะมีความต้องการอยากเรียนของผู้เรียนในหลักสูตรดังกล่าวน้อยลงด้วย

- สื่อการเรียนการสอนเป็นแบบไหน ผู้เรียนส่วนมากมักชอบการรับฟังบรรยายมากกว่า ในขณะที่บางคนอาจชอบการจำลองสถานการณ์ให้ร่วมปฏิบัติ นอกจากนี้ผู้เรียนอาจมีความสนใจและต้องการเรียนในหลักสูตรที่มีการเชิญวิทยากรซึ่งเป็นผู้บริหารในองค์กรหรือหน่วยงานที่มีชื่อเสียงมาร่วมบรรยายกรณีศึกษา หรือเชิญอาจารย์รับเชิญจากสถาบันต่างๆ เพื่อมาแบ่งปันความรู้ เป็นต้น

- หนังสือและเอกสารประกอบการสอนส่วนใหญ่เป็นภาษาไทยหรืออังกฤษ ผู้กำลังมองหาที่เรียนส่วนมากไม่ได้มีมองหาเฉพาะหลักสูตรที่มีการเรียนการสอนเป็นภาษาไทยเท่านั้นผู้เรียนส่วนมากยังต้องการเรียนในหลักสูตรที่มีหนังสือและเอกสารประกอบการสอนส่วนใหญ่เป็นภาษาไทยด้วย เพราะเกรงว่าตัวเองจะอ่านหนังสือและเอกสารประกอบการสอนที่เป็นภาษาอังกฤษไม่เข้าใจ และทำให้เรียนไม่รู้เรื่องในที่สุด

- การจัดทำรายงานหรือนำเสนออภิปรายในชั้นเรียนมากน้อยแค่ไหน มีผู้เรียนไม่น้อยที่ไม่ค่อยชอบรูปแบบการเรียนการสอนที่มีการนำเสนอและการอภิปรายในชั้นเรียน เพราะบางคนไม่ชอบการแสดงออกและไม่กล้าแสดงออก ผู้เขียนพบว่ามีการตั้งคำถามในกระดานสนทนาของเว็บไซต์หลายเว็บไซต์เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนในหลักสูตร โดยพบว่าผู้ที่กำลังหาที่เรียนหลายคนมีความกังวลเกี่ยวกับหลักสูตรที่ตนเองกำลังตัดสินใจเรียนว่าจะต้องมีการนำเสนอหรือให้อภิปรายในชั้นเรียนบ่อยแค่ไหน นอกจากนี้ตามกระดานสนทนาต่างๆ ยังมีผู้ที่แสดง

ความกังวลเกี่ยวกับการมอบหมายให้ทำรายงานมากเกินไป เนื่องจากผู้ที่กำลังหาที่เรียนหลายคนเกรงว่าตนเองจะไม่มีเวลาเพียงพอในการทำรายงาน เนื่องจากภาระหน้าที่ที่มีอยู่ เช่น ต้องทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย เป็นต้น

5. ค่าใช้จ่ายในการศึกษา (Tuition Fee)

ผู้เรียนให้ความสำคัญอย่างมากต่อปัจจัยค่าใช้จ่ายในการศึกษางานวิจัยหลายชิ้นมีผลคล้ายกันว่าผู้เรียนที่เรียนภาคนอกเวลามักเป็นกลุ่มที่ทำงานไปด้วยขณะเรียนซึ่งคนเหล่านี้มักจะเรียนด้วยทุนตัวเอง คนเหล่านี้จึงมักคำนึงถึงความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายในการศึกษาที่จะต้องจ่าย เช่น โอกาสความก้าวหน้าทางอาชีพและเงินเดือนที่จะได้หลังเรียนจบรวมทั้งความพิเศษที่หลักสูตรมอบให้ในระหว่างเรียน เช่น มีไอแพดไอโฟนมอบให้ หรือมีการจัดไปดูลานหรือทัศนศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ผู้เรียนหลายคนยังมองถึงปัจจัยในข้อนี้ด้วยว่าทางสถาบันมีการเปิดให้ผู้เรียนสามารถแบ่งจ่ายค่าเล่าเรียน รวมทั้งมีการมอบทุนให้ผู้เรียน เป็นต้น ส่วนผู้ที่เรียนในภาคเวลาทำการส่วนมากเป็นพวกที่ยังไม่ได้ทำงานประจำหรือคนที่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานต้นสังกัดให้ลาเรียน ซึ่งคนเหล่านี้จะมีทุนจากครอบครัวหรือหน่วยงานของตน โดยส่วนมากต้องการได้รับทุนจากสถาบันในรูปแบบต่างๆ เช่น ทุนยกเว้นค่าเทอม ทุนผู้ช่วยสอน ทุนผู้ช่วยวิจัย รวมทั้งทุนเต็ม เป็นต้น ซึ่งการศึกษางานวิจัยหลายชิ้นพบว่า ผู้ที่กำลังหาที่เรียนจำนวนมากให้ความสำคัญต่อค่าใช้จ่ายในการศึกษาเป็นอันดับต้นๆ โดยผู้ที่กำลังหาที่เรียนยอมเลือกสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงน้อยกว่าเพราะเหตุผลเรื่องค่าใช้จ่าจ่ายที่ถูกกว่าสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงดีกว่า

6.ความสะดวกในการเดินทาง (Convenience of Transportation) ผู้ที่เรียนภาคนอกเวลาโดยเฉพาะคนที่ต้องเดินทางไปเรียนในช่วงหลังเลิกงานค่อนข้างให้ความสำคัญอย่างมากต่อความสะดวกในการเดินทางไปเรียน ในหลักสูตรที่มีชื่อเสียงใกล้เคียงกัน ผู้เรียนจะเลือกเรียนในสถาบันที่ตนเองสามารถเดินทางได้สะดวกกว่า

นอกจากนี้บางคนยังให้ความสำคัญต่อความสะดวกในการเดินทางไปเรียนเป็นอันดับแรก โดยยอมเลือกเรียนสถาบันที่มีชื่อเสียงน้อยลงมาแต่ตัวผู้เรียนสามารถเดินทางไปเรียนได้สะดวกกว่า ผู้เรียนที่ทำงานหรืออาศัยในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งมักเลือกศึกษาในสถาบันที่อยู่ในพื้นที่ที่ใกล้กับที่ทำงานหรือพื้นที่ที่ตนอาศัย เช่น คนที่ทำงานหรืออาศัยในจังหวัดพะเยา มักสนใจเรียนต่อในสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดพะเยามากกว่าทั้งนี้เพราะต้องการเดินทางไปเรียนได้อย่างสะดวก การต้องไปเรียนนอกพื้นที่ที่ไกลออกไปจะทำให้ผู้เรียนกลัวว่าจะมีผลกระทบต่างๆตามมา เช่น ต้องลาออกจากงานหากเรียนต่อในพื้นที่อื่น เช่น กรุงเทพฯ หรืออาจมีค่าใช้จ่ายด้านการเดินทางสูงขึ้น หรือต้องออกจากครอบครัวมาเช่าห้องพักไว้สำหรับอาศัยช่วงเรียน เป็นต้น

7. การคัดเลือกเข้าเรียน (Selection) งานวิจัย

บางชิ้นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนต่อแสดงให้เห็นว่าผู้ที่กำลังเลือกที่เรียนหลายคนจะเลือกสถาบันที่ไม่มีการสอบคัดเลือก หรือมีเงื่อนไขในการคัดเลือกผู้เรียนที่ง่ายกว่าสถาบันที่มีกระบวนการคัดเลือกที่ยาก โดยผู้ที่กำลังเลือกที่เรียนจำนวนไม่น้อยที่ยอมเลือกเรียนในสถาบันที่มีชื่อเสียงน้อยลงมา ถ้าหากพบว่าสถาบันเหล่านี้สามารถเข้าเรียนได้ง่ายกว่า ทั้งนี้สาเหตุที่ผู้ที่กำลังเลือกที่เรียนส่วนมากไม่ชอบการคัดเลือกที่ยากเพราะกลัวสอบไม่ผ่านการคัดเลือก โดยพบว่าผู้ที่กำลังเลือกที่เรียนส่วนมากจะให้ความสนใจหากหลักสูตรนั้นมีการคัดเลือกด้วยการสอบสัมภาษณ์เพียงอย่างเดียว และจะสนใจน้อยลงหากมีการสอบอื่นๆ ด้วย เช่น สอบวัดระดับภาษาอังกฤษ การสอบความถนัดเฉพาะด้าน เป็นต้น ในปัจจัยเรื่องการคัดเลือกมีความสัมพันธ์สูงต่อแรงจูงใจภายในในเรื่องความสำเร็จสูงสุดในชีวิตเป็นความต้องการขั้นที่ห้าในทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ คือความต้องการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต (Self-actualization needs) กล่าวคือ ผู้ที่มีแรงจูงใจและ

ความต้องการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิตสูงจะไม่รู้สึกว่าการคัดเลือกที่ยากเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จและจะไม่ให้การคัดเลือกมาเป็นอุปสรรคในความตั้งใจของตนเอง โดยจะพยายามให้ตนเองผ่านการคัดเลือกให้ได้ คนเหล่านี้จะมองว่าการคัดเลือกเป็นความท้าทายและเป็นสิ่งพิสูจน์อย่างหนึ่งถึงความสำเร็จของตนหากสามารถผ่านการคัดเลือกได้ ส่วนคนที่ต้องการเรียนเนื่องจากมีแรงจูงใจภายนอก เช่น ต้องความก้าวหน้าทางอาชีพ ต้องการเงินเดือนที่สูงขึ้น หรือเรียนเพราะเป็นค่านิยม มักจะไม่ชอบการคัดเลือกที่ยากๆ

บทสรุป

จากการศึกษาการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความ ต้องการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา ผู้ต้องการศึกษาต่อ

มีรูปแบบการตัดสินใจภายใต้ความแน่นอน โดยประกอบไปด้วย 2 ส่วน ส่วนแรกคือแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอกที่ทำให้เกิดความต้องการอยากจะเรียนต่อ ส่วนที่สองคือปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกหลักสูตรและสถาบันศึกษา นอกจากนี้ยังมีปัจจัยสนับสนุนจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบางแห่งและสถาบันอุดมศึกษาเอกชนบางที่ต่างพยายามสร้างจุดขายทางการศึกษาเพื่อเป็นตัวเร่งการตัดสินใจในการศึกษาปรากฏออกมาในลักษณะของความร่วมมือนรูปแบบต่าง ๆ เช่น การทำทวีปริญญาระดับสองสถาบัน ความร่วมมือกับต่างประเทศทั้งนี้เพื่อสร้างความศักดิ์สิทธิ์แห่งความเป็นสากลการจัดทำ MOU กับสถาบันการเงินเพื่อให้ นักศึกษาสะดวกในการกู้ยืมเงินเรียน และการกำหนดวิซาระเบียบวิธีการวิจัยให้เรียนในช่วง แรกๆ ของตารางเรียน เพื่อจะได้มีเวลาการทำวิทยานิพนธ์มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติการ สายธนูและจตุภัทร เมฆพ่ายพ. (2554). การสร้างตัวแบบทำนายการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท. วารสารวิทยาศาสตร์บูรพา ปี พ.ศ. 2554, หน้า 1: 3-11
- ฉัตรชัย อินทสังข์และคณะ, ความต้องการศึกษาต่อและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต จังหวัดนครราชสีมา.
- ชนินทร์ เลิศประภาภรณ์. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโททางการบัญชี. การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชิตชนนี โพธิ์สุวรรณกุล. (2544). การศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน. ปริญญานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย หอการค้าไทย. สืบค้นเมื่อ 28 กรกฎาคม 2551, จาก <http://library.utcc.ac.th/onlinethesis>
- ทิพวรรณ เจริญศักดิ์. (2550). ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษา มธส. สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2552, จาก <http://gotoknow.org/blog/charoensak/94031>
- ทรงธรรม ธีระกุลและคณะ. (2556). ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ. มหาวิทยาลัยทักษิณพ.ศ. 2556

ธนภฤต ยืนยงเดชา. (2554) **ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นอันดับหนึ่ง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.**รายงานแบบฝึกหัดการวิจัยปัญหา เภระษฐกิจปัจจุบัน คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ประศาสน์ ไสวงษ์. (2552). **แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิตของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร.**การค้นคว้าอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

สุชีลา เลิศลปศิริ และคณะ. (2551) **ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาของ มหาวิทยาลัยมหิดล.** มหาวิทยาลัยมหิดล

www.wikipedia.org/wiki/ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์/แรงจูงใจ. สืบค้นเมื่อ 19 กันยายน 2554

[www.gotoknow.org/posts/581868ทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจของมาสโลว์\(Maslows General Theory of Human & Motivation\)](http://www.gotoknow.org/posts/581868ทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจของมาสโลว์(Maslows General Theory of Human & Motivation)), สืบค้นเมื่อ 19 กันยายน 2554.